
DEEL 3.6

MILIEU

3.6. MILIEU

DOEL

De leerlingen/cursisten begrijpen dat het geen zin heeft om bepaalde milieuproblemen op nationaal vlak te willen oplossen. Milieuproblemen zijn vaak grensoverschrijdend en vergen dus een Europese of zelfs mondiale aanpak.

A. ACHTERGRONDINFORMATIE

1. Basistekst voor de docent

Volgens het subsidiariteitsprincipe van de Europese Unie mag de Unie zich enkel bezig houden met dié beleidsdomeinen waar ze een meerwaarde biedt. De Europese Unie doet slechts datgene wat niet door een 'lager' niveau kan gebeuren. De andere beleidsdomeinen blijven in handen van de nationale lidstaten. Milieu is een goed voorbeeld van een beleidsdomein waar grensoverschrijdende samenwerking hoogstnoodzakelijk is. Milieuvervuiling houdt immers geen rekening met de papieren grenzen van een land. Als de Maas in Frankrijk vervuild raakt, zal datzelfde water ook door België en Nederland stromen. Als de Engelse kust vervuild wordt, zal men dat ook op de stranden van Bredene en Oostende merken. Het is dus perfect logisch dat de Europese landen samen proberen een oplossing te vinden voor problemen op vlak van milieu.

Toch is het één van de aspecten waar niemand bij stilstaat als men het over de Europese Unie heeft. Weinigen beseffen dat bijvoorbeeld het beruchte Vlaamse Mestactieplan een rechtstreeks gevolg was van een aantal beslissingen op Europees niveau.

Wel wordt de Europese Unie vaak als zondebok gebruikt door de nationale regeringen. Wanneer men op Europees niveau beslist dat er iets moet gedaan worden aan de overbevissing van de Europese wateren, zullen de nationale regeringen een aantal onpopulaire maatregelen moeten nemen. Ze schuiven dan vaak de schuld in de schoenen van de Europese Unie. Het omgekeerde gebeurt wanneer de Europese Unie een populaire beslissing maakt. De nationale regeringen zullen hun burgers er zeker niet op wijzen dat het de Europese Unie was die ervoor zorgde dat loodvrije benzine goedkoper werd.

2. Toetsen van de kennis

- Kan je voorbeelden geven van milieuvervuiling? En van vervuiling die over de grenzen heen gaat?
- Kan je voorbeelden geven van milieurampen in Europa?

- Denk je dat de Europese Unie zich bezig houdt met het milieu?
- Kan je voorbeelden geven van Europese maatregelen die moeten helpen vervuiling tegen te gaan?
- Ben je zelf milieubewust?
- Wat kan je zelf doen om milieuvervuiling tegen te gaan?
- Heb je al gehoord van het Kyoto-protocol?
- Koop je producten met milieuvriendelijke verpakkingen?
- Heb je het symbool dat wijst op een recycleerbare verpakking al ooit gezien?

B. OPDRACHTEN

1. Basisopdrachten

Opdracht 3.28: De reden waarom de EU zich met het milieu bezighoudt.

Waarom houdt de Europese Unie zich eigenlijk bezig met milieuproblemen? Kies de juiste reden uit de vijf redenen die hieronder staan.

1. De lidstaten hebben te weinig geld om milieuproblemen aan te pakken.
2. Alleen de EU heeft de nodige specialisten in huis om de problemen op te lossen.
3. Er bestaat een Europese milieubelasting en dus heeft de EU geld om aan een beter milieu te werken.
4. Het heeft geen zin dat elke lidstaat afzonderlijk probeert de problemen op te lossen. Vervuiling stopt niet aan de grenzen.
5. De Europese Unie wil dat de wetgeving over milieuproblemen overal in Europa dezelfde zou zijn. Daarom pakt ze de problemen zelf aan.

Opdracht 3.29: Europese acties rond het milieu.

Hieronder vind je een aantal acties die met het milieu te maken hebben. Wie moet ze volgens jullie uitvoeren? Is dat de Europese Unie, de Vlaamse Gemeenschap of de gemeente? Waarom?

1. Een nieuw bos aanplanten.
2. Er voor zorgen dat de schepen hun vuile olie niet meer lozen op zee.
3. Gebruikt papier ophalen.
4. Een containerpark openhouden.
5. Een campagne voeren om ervoor te zorgen dat iedereen zijn afval selecteert.
6. Zorgen dat de fabrieken geen vies water meer in de rivieren lozen.

7. Zorgen dat de mensen minder de auto gebruiken en meer met de trein of bus reizen.
8. Er voor zorgen dat ons voedsel volledig in orde is en zeker niet vervuild.
9. Fabrieken verplichten om de gassen die ze uitstoten te zuiveren.
10. Mensen die afval op straat gooien een boete geven.

Opdracht 3.30: EU-maatregelen om milieuvervuiling tegen te gaan.

Zie bijlage 10.

In bijlage 10 vind je een aantal titels van krantenartikels die gaan over milieuvervuiling. De Europese Unie heeft een aantal maatregelen uitgedacht om die vervuiling tegen te gaan. Verbind de titels met de bijhorende maatregel hieronder.

1. Schepen die in Europese wateren varen, moeten veilig en stevig zijn. Daarom mogen enkel schepen met een dubbele wand rondvaren in de EU. Zo wil men het risico op lekken bij een botsing verminderen.
2. In de EU moeten alle nieuwe auto's uitgerust zijn met een katalysator. Een katalysator is een toestel dat de vieze gassen van de uitlaat filtert.
3. De Europese Unie bepaalt dat minstens 50% van het verpakkingsmateriaal moet gerecycleerd worden. Als je als producent een bijdrage betaalt om je verpakking te recyclen, mag je een symbool op de verpakking zetten: het zogenaamde "Groene punt".

4. Europa eist van de lidstaten dat ze hun afvalwater zuiveren. Ze moeten daarom waterzuiveringsinstallaties plaatsen om aan deze eis te kunnen voldoen.

2. Extra opdracht

Opdracht 3.31: Juist/fout stellingen rond de EU en het milieu.

Zijn de volgende beweringen juist of fout?

5. Elk land moet afzonderlijk zorgen voor het milieu. Europa heeft hier niets aan te zeggen.	
6. Een katalysator (een toestel dat uitlaatgassen zuivert) is enkel in België verplicht voor alle nieuwe auto's.	
7. De Europese Unie maakte van sommige gebieden "vogelrichtlijngebieden". Dit zijn natuurgebieden voor vogels waar iedereen moet buiten blijven.	
8. Als België er niet voor zorgt dat de Belgische rivieren zuiver zijn, krijgt het een boete van de EU.	

9. De EU heeft ervoor gezorgd dat loodvrije benzine goedkoper werd.	
10. De Europese Unie organiseert de vuilnisophaling.	
11. Er bestaat een Europees milieukeurmerk. Dit duidt aan welk product voldoet aan de strenge milieunormen van de EU.	
12. Jaarlijks wordt er een Europese Milieudag georganiseerd.	

3. Geef je mening

- Vind je milieu een belangrijk thema? Moet er meer Europees geld naar milieubescherming gaan?
- Moet de EU zich bezighouden met milieuproblemen of is dat iets wat de lidstaten beter zelf kunnen oplossen?
- Vind je het goed dat de Europese Unie ervoor gezorgd heeft dat loodvrije benzine, die beter is voor het milieu, goedkoper werd? Moet de Europese Unie ervoor zorgen dat rijden met de auto duurder wordt? Moeten de geluidsnormen voor geluidsoverlast van de luchthavens in de hele Europese Unie gelijkgeschakeld worden?
- Moet de EU als één blok optreden in organisaties zoals de Verenigde Naties als het gaat over milieuzaken? Moet de Europese Unie het milieu verdedigen?
- Vind je dat er meer campagnes moeten zijn om de Europeanen milieubewust te maken?

4. ICT-opdrachten

- Kijk eens op www.ecolabel.be. Wat is het ecolabel?
- Zoek op het internet naar artikels over milieurampen in Europa.

C. OPLOSSINGEN

Opdracht 3.28: De reden waarom de EU zich met het milieu bezighoudt.

Reden 4 is de juiste reden waarom de EU zich bezighoudt met milieuproblemen.

Opdracht 3.30: EU-maatregelen om milieuvervuiling tegen te gaan.

1. Olietanker gezonken voor de Spaanse kust.
2. Uitlaatgassen oorzaak van luchtvervuiling.
3. Afvalberg in Europa steeds groter.
4. Europese rivieren vervuild.

Opdracht 3.31: Juist/fout stellingen rond de EU en het milieu.

1. **Fout.** De Europese Unie houdt zich wel bezig met het milieu. Milieuvervuiling stopt immers niet aan de grenzen. Als de schoorstenen van de fabrieken in Duitsland vuile stoffen uitstoten, brengt de wind die ook naar Nederland en België. Als ze in Frankrijk afval in de Maas gooien, komt dat in België en Nederland terecht. Het heeft dus weinig zin dat elk land afzonderlijk maatregelen neemt om het milieu schoon te houden.
2. **Fout.** Dit is een Europese regel. Alle nieuwe auto's in de hele EU moeten een katalysator hebben.
3. **Juist.** Deze gebieden vind je in heel Europa. Ze zijn er opdat vogels rustig zouden kunnen broeden.
4. **Juist.** Alle lidstaten kregen van de EU de opdracht hun "oppervlaktewateren" te zuiveren. Dat zijn de rivieren, de beken, de meren, ... Het water moet zo snel mogelijk weer zuiver zijn. De lidstaten die dat aan hun laars lappen, krijgen een boete van de EU.
5. **Juist.** De EU wil dat milieuvriendelijke goederen en diensten in de hele Unie goedkoper zijn dan milieuonvriendelijke.
6. **Fout.** Het zijn de gemeenten die hiervoor verantwoordelijk zijn.
7. **Juist.**
8. **Fout.** Sinds 1994 wordt jaarlijks een hele Europese Milieuweek georganiseerd.

D. DOE-MOGELIJKHEDEN

- Ga op zoek naar verschillende manieren waarop afval kan verwerkt worden: verbrandingsoven, stortplaatsen, kringloopwinkels, ... Welke manier van afvalverwerking is het meest milieuvriendelijk?
- Een leuke doe-activiteit rond milieu is het bezoeken van een waterzuiveringsstation. De Europese Unie eist immers van al haar lidstaten dat ze hun afvalwater zuiveren.
- Maak een campagne met affiches, folders, ... rond sluikestorten.
- Zoek in je eigen ijskast of in de supermarkt naar producten waarop het groene label te vinden is.